

POMURSKI EPIDEMIOLOŠKI VESTNIK DECEMBER 2017

Iz regije Murska Sobota smo **decembra 2017** prejeli **skupaj 725* prijav** nalezljivih bolezni. Stopnja obolevanja je bila v tem mesecu (**59.2/10000** prebivalcev) kar je manj kot decembra 2016 (111.4/10000) in manj od petletnega povprečja (64.1/10000).

Stopnja obolevnosti je decembra presegla petletno povprečje v **UE Ljutomer** in **UE Lendava**.

Najvišjo stopnjo obolevnosti smo zabeležili v UE **Ljutomer** (70.7/10000 prebivalcev), najnižjo pa v upravni enoti **Murska Sobota** (52.9/10000).

Najpogosteje prijavljene nalezljive bolezni v mesecu decembru so bile: **enterokolitis neznanega povzročitelja, streptokokni tonzilitis, norice, dermatomikoze in herpes zoster**.

*V tem številu niso upoštevani primeri AIDS, SPO, tuberkuloze ter pljučnic (MKB-10: J12, J15-18).

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PO UPRAVNIH ENOTAH V DECEMBRU 2017

	LENDAVA	MURSKA SOBOTA	GORNJA RADGONA	LJUTOMER	SKUPAJ	december 2016	povprečje 2012-2016
ENTEROKOLITIS	77	69	56	38	240	454	247.6
DRUGI VIR. ENTERIT.	2	19	2	6	29	87	44.8
ROTAVIROZA	6	3	-	1	10	40	30.4
NOROVIROZA	1	5	2	1	9	218	56.8
DRUGI BAKT. ENTERIT	4	1	-	1	6	7	10.2
KAMBILOBAKTERIOZA	1	1	1	1	4	9	5.8
ATI	-	2	1	-	3	2	1.2
ENTEROBIOZA	4	7	9	4	24	24	16.0
STREPT. TONZILITIS	29	38	20	20	107	139	81.4
NORICE	1	88	5	2	96	154	101.6
HERPES ZOSTER	5	8	5	3	21	20	26.4
ŠKRLATINKA	3	8	1	8	20	14	22.0
STREP. FARINGITIS	2	9	-	-	11	6	20.4
GRIPA	1	5	1	1	8	-	-
INF. MONONUKLEOZA	-	3	-	4	7	5	3.8
ERYSIPEL – ŠEN	3	13	1	3	20	23	18.4
SEPSA	6	6	-	1	13	30	15.4
LYMSKA BORELIOZA	2	8	4	6	20	19	14.6
HEPATITIS C	-	-	1	-	1	1	0.4
DERMATOMIKOZA	13	22	12	26	73	85	51.4
GARJE	-	1	-	1	2	6	4.6
LEGIONELOZA	1	-	-	-	1	3	1.2
SKUPAJ	161	316	121	127	725	1364	784.2
MORBIDITETA/10000	66.4	52.9	59.0	70.7	59.2	111.4	64.1

RESPIRATORNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Respiratorne nalezljive bolezni so predstavljale **37%** vseh prijavljenih bolezni. Na prvem mestu je bil **streptokokni tonzilitis**, ki je predstavljal **40%** vseh prijavljenih respiratornih nalezljivih bolezni, najvišja stopnja obolevnosti je bila v **UE Murska Sobota** (26.6/10000 prebivalcev).

ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Črevesne nalezljive bolezni so predstavljale **42%** vseh prijavljenih bolezni. Zabeležili smo **301** primer črevesnih nalezljivih bolezni, od tega 240 enterokolitisov, pri katerem povzročitelj ni bil ugotovljen, 29 drugih virusnih enterokolitisov, 10 enterokolitisov povzročenih z rotavirusi, 9 okužb z norovirusi, 6 drugih bakterijskih enterokolitisov, 4

okužbe povzročene s kamilobaktrinom ter 3 zastrupitve s hrano

TRANSMISIVNE BOLEZNI

V mesecu decembru smo zabeležili 20 prijav **lymske borelioze**.

AKUTNI RESPIRATORNI INFEKTI, GRIPA

Decembra smo zabeležili velik porast števila respiratornih obolenj, tako smo prejeli **256 prijav ARI** ter **2 primera GPB**, ki so jih poslali izbrani zdravniki mreže za spremljanje ARI in GPB.

Od ostale zdravstvene službe smo prejeli še dodatnih **884 prijav ARI** in **2 prijavi GPB**.

POJAVNOST GRIPE V SLOVENIJI

49.teden

V tednu 49 smo influenco tipa A dokazali v 12 primerih. Nekaj primerov je še bilo povezanih z izbruhom v zdravstveni ustanovi. V tem izbruhu je bil dokazan podtip A(H3N2). Sicer krožita oba podtipa sezonske influence A.

50.teden

V tednu 50 smo influenco skupno dokazali v 5,4% testiranih vzorcev (79% influence A, 21% influence B). V vzorcih odvzetih v ambulantah primarnega zdravstva je bil delež pozitivnih 19% (50% influence A, ta teden predvsem A(H1N1pdm09) in 50% influence B, enaka deleža Victoria in Yamagata).

51.teden

V tednu 51 smo influenco skupno dokazali v 13% testiranih vzorcev (v tednu prej pa v 5,4% testiranih vzorcev). Od teh je bilo 82%

influence A in 18% influence B. V vzorcih, odvzetih v ambulantah primarnega zdravstva, je bil delež vzorcev pozitivnih na influenco 21% (v tednu prej pa 19%). Določili smo oba podtipa influence A (A(H1N1)pdm09 in A(H3N2)) in obe liniji influence B (B/Victoria in B/Yamagata). Prevladujočih podtipov ni mogoče določiti.

52.teden

V tednu 52/2017 smo influenco skupno dokazali v 16% testiranih vzorcev (v tednu prej pa v 13% testiranih vzorcev). Med vzorci, ki so bili pozitivni na influenco, je prevladovala influenza A (77%) pred influenco B (23%).

V vzorcih, odvzetih v ambulantah primarnega zdravstva, je delež vzorcev, pozitivnih na influenco, narasel na 69% (v tednu prej je znašal 21%), od tega je bilo 54% influence A in 46% influence B. Določili smo oba podtipa influence A (A(H1N1)pdm09 in A(H3N2)) in obe liniji influence B (B/Victoria in B/Yamagata). Pri influenci A je nekoliko več virusov podtipa A(H1N1)pdm09 (62%), pri influenci B pa je nekoliko več virusov iz linije B/Yamagata (67%). (Vir. NLZOH)

SEPSE

Prejeli smo **13** prijav sepse. Povzročitelji so bili *staphylococcus aureus*, *E. coli*, *drugi gram negativni mikroorganizmi*, *druge vrste opredeljene sepse ter neopredeljene sepse*.

ANTIRABIČNA AMBULANTA

V antirabični ambulanti smo maja obravnavali **4** osebe, ki so jih poškodovale znane ali neznane živali. Povzročitelji poškodb so bili psi. S cepljenjem proti steklini, smo pričeli pri eni osebi.

EPIDEMIOLOŠKE NOVICE

OŠPICE – NASVETI PRED POTOVANJEM

Ošpice so zelo nalezljiva otroška bolezen, ki jo povzroča virus ošpic, za katero pa lahko zbolijo tudi odrasle osebe. Glavne značilnosti so vročina, vnetje očesnih veznic, nahod, kašelj in zlivajoč značilen izpuščaj (rdečkast izpuščaj, ki je dvignjen nad nivojem kože). Kljub izvajanju programov za eliminacijo (odpravo) ošpic v mnogih predelih sveta, so ošpice še vedno pogosta bolezen v Aziji, na Pacifiku in Afriki pa tudi v Evropi. Po vsem svetu za ošpicami letno zbolijo 36 oseb /1 000 000 prebivalcev in umre okoli 134.200 zbolelih.

V Sloveniji je večina primerov ošpic vnesenih ali povezanih z mednarodnimi potovanji. Zbolijo predvsem necepljene osebe, ki potem prenesejo okužbo na druge nezaščitene osebe, kar ima lahko za posledico izbruh ošpic. Vsakdo, ki proti ošpicam ni zaščiten, tvega da bo zbolel, zato je pomembno, da ljudje pred vsakim potovanjem preverijo ali so proti ošpicam zaščiteni.

"Sprejemljivi" dokazi zaščite proti ošpicam so:

- oseba ima pisno dokazilo o cepljenju z dvema odmerkoma cepiva proti ošpicam (OMR)
- oseba ima zdravstveno dokumentacijo o prebolelih ošpicah
- oseba ima laboratorijski dokaz o prisotnosti specifičnih IgG protiteles proti virusu ošpic, iz katerega je razvidno, da je zaščiten proti ošpicam,
- oseba je rojena pred letom 1960 (za te osebe velja, da so ošpice prebolele).

Če oseba nima pisnega dokazila o cepljenju z **dvema odmerkoma cepiva proti ošpicam ali drugega dokaza, da je zaščiten proti ošpicam, naj pred potovanjem opravi cepljenje**. Najmanjši presledek med prvim in drugim odmerkom je en mesec. Če ima oseba dokazilo o cepljenju z **enim odmerkom** naj čimprej opravi še cepljenje z drugim odmerkom, zlasti pred vključevanjem v večje skupine (tabori, poletne šole, internati...) ali pred potovanjem.

Cepljenje otrok, mladostnikov in študentov, ki so še obvezniki (do starosti 26 let) opravi otrokov pediater, šolski zdravnik ali zdravnik v ambulanti za študente na stroške obveznega zdravstvenega zavarovanja. Odrasle osebe lahko opravijo cepljenje po predhodnem dogovoru pri svojem izbranem zdravniku ali na območni enoti Nacionalnega inštituta za javno zdravje (OE NIJZ). Cepljenje odraslih oseb je plačljivo. V kolikor oseba zanesljivo ve, da je bila cepljena ali je prebolela bolezen, pa nima dokaza o zaščiti proti ošpicam in želi **preveriti raven protiteles**, se s svojim zdravnikom lahko dogovori za odvzem vzorca krvi za testiranje ravni protiteles proti ošpicam.

Tovrstno testiranje je samoplačniško in ga v Sloveniji izvajajo:

- Laboratorij za javno-zdravstveno virologijo NLZOH, Bohoričeva 15, 1000 Ljubljana
- Oddelek za medicinsko mikrobiologijo Kranj NLZOH, Gosposvetska ulica 12, 4000 Kranj
- Oddelek za medicinsko mikrobiologijo Kranj NLZOH, Prvomajska 1, 2000 Maribor
- Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, Zaloška 4, 1000 Ljubljana

Nasveti po vrnitvi s potovanja

Pomembno je, da ošpice pravočasno prepoznamo. Če se pri otroku ali odraslemu po potovanju pojavijo značilni bolezenski znaki, o tem po telefonu takoj obvestimo izbranega osebnega zdravnika in ostanemo doma. Ne hodimo v čakalnico in ne širimo bolezni. Glede nadaljnega ukrepanja upoštevamo navodila zdravnika.

Več o ošpicah najdete [na naslednji povezavi](#).